

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
أَنْزَلَ هَذِهِ السُّورَةَ
وَعَلَّمَ قُلُوبَنَا هَـذِهِ
السُّورَةَ إِنَّهُ عَلِيمٌ
ذِكْرُ الْغَافِلِينَ

شگفتی‌های اندیشه اقبال

علامه سید ابوالحسن علی ندوی رحمۃ اللہ علیہ

مترجم: عبدالقادر دهقان

سرشناسه : ندوی، ابوالحسن علی، ۱۹۱۳ - ۱۹۹۹م.

Nadvi, Abulhasan Ali

عنوان قرارداد: : روائع اقبال - فارسی

عنوان و نام پدیدآور : شگفتی های اندیشه اقبال / سید ابوالحسن علی ندوی ؛ مترجم عبدالقادر دهقان.

وضعیت ویراست : [ویراست دوم].

مشخصات نشر : سراوان؛ نسیم حجاز ، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری : ۲۶۴ ص.

شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۶۱۴۹-۱۶-۷

وضعیت فهرست نویسی : آری

پادداشت : کتاب حاضر توسط ناشران متفاوت در سالهای مختلف منتشر شده است.

موضوع : اقبال لاهوری ، محمد ، ۱۸۷۷ - ۱۹۳۸ -- نقد و تفسیر

موضوع : Iqbal Muhammad ۱۸۷۷-۱۹۳۸ -- criticism and interpretation

شماره افزوده : دهقان، عبدالقادر، ۱۳۴۱ - مترجم

رده بندی کنگره : BP ۲۳۲/۷

رده بندی دیو : ۴۸۰۹۲/۲۹۷

شماره ثبتی : ۵۹۳۴۹۱۲

Nasir_Hejaz@lib.azad.ac.ir

www.nasirhejaz.ir

عنوان: شگفتی های اندیشه اقبال

مولف: سید ابوالحسن علی ندوی

مترجم: عبدالقادر دهقان

صفحه آرا: یحیی قنبرزهی ۹۱۵۸۳۸۳۴۹۵

ناشر: نسیم حجاز

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

سال چاپ: ۱۳۹۸

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۱۴۹-۱۶-۷

قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان

حق چاپ مخصوص نشر نسیم حجاز است.

مرکز پخش: زاهدان - خیابان خیام، مجتمع

فهرست

۴۵	زندگی، تحصیلات و خدمات	۵.....	مقدمه مفتی محمد قاسم
۵۴...	عوامل نبوغ شخصیت اقبال	۹.	یادداشت مترجم برای چاپ دوم
۵۴.....	نخستین مدرسه اقبال	۱۱.....	زندگی نامه مؤلف
۵۵.....	دومین مدرسه اقبال	۱۱.....	مولودی از نسل پیامبر ﷺ
۵۷.....	عامل اول	۱۲.....	دوران کودکی
۶۳.....	عامل دوم		تحصیلات حوزوی و
۶۶.....	عامل سوم	۱۲.....	دانشگاهی
۷۱.....	عامل چهارم	۱۳.....	تدریس
۷۴.....	عامل پنجم	۱۴.....	فعالیت مطبوعات
	مراکز علمی و نظام آموزش نوین از		ایجاد تحول در ادبیات و تاریخ
۷۷.....	دیدگاه اقبال	۱۵.....	نویسی
۷۷.....	انتقاد از نظام آموزشی	۱۶.....	آثار قلمی
۷۸.....	ارتکاب جرم	۱۷.....	فعالیت‌های سیاسی
۸۱...	کتاب ضحیف نظام آموزش		جهانگردی و ارتباط با دنیای
۸۶.....	دانش و شانزده اقبال	۱۷.....	اسلام
۹۰.....	فلسفه از نظر اقبال	۲۰.....	تواضع و فروتنی
۹۳.....	تصویری از جوان سیمین	۲۰.....	تقدیر از خدمات امام
۹۵.....	تمدن و فرهنگ غرب	۲۱.....	به سوی دیار جاویدان
۹۵.....	تمدن غرب در ترازوی نقد	۲۳.....	پیشگفتار مترجم
۱۰۴...	انتقاد از تجدد طلبان شرق	۲۷..	اقبال در شعر شاعران معاصر
۱۰۶...	نظام آموزش غربی و تاثیر آن	۳۱.....	من و اقبال
	سیمای انسان کامل از دیدگاه		دکتر محمد اقبال شاعر خوش نوای
۱۰۸.....	محمد اقبال	۴۵.....	اسلام

فهرست

در جستجوی انسان واقعی .. ۱۰۸	مسلمان بنیانگذار جهان
انسان کامل کیست؟ ۱۰۹	جدید ۱۴۶
مسلمان نمونه ۱۱۰	پیامی به ملت عرب ۱۴۷
ابعاد وجودی مسلمان ۱۱۱	در مسجد قرطبه ۱۵۵
مسلمان زنده جاوید است ... ۱۱۲	در سرزمین فلسطین ۱۶۵
جهان برای مسلمان آفریده شده	اقبال در غزنین ۱۷۲
است ۱۱۴	دعای طارق ۱۷۹
جایگاه واقعی مسلمان ۱۱۴	طارق بن زیاد، فرمانده جوان ۱۷۹
مسلمان پیشاهنگ انقلاب و پیام	دعای طارق به زبان اقبال .. ۱۸۳
آور زندگی ۱۱۶	فصل بهار ۱۸۴
قدرت و توانایی مرد مومن ... ۱۱۷	نمونه روح ابوجهل ۱۸۹
امت جهانی ۱۲۰	بازگشت جاهلیت ۱۹۴
مسلمان، مظهر اخلاق	نظایر با سید جمال‌الدین
خدایی ۱۲۲	افغانی ۱۹۹
مسلمان همانند خورشید	اقبال در شهر اسلام ۲۰۹
است ۱۲۳	شکوه و مناجات ۲۲۴
جایگاه وجودی مسلمان ۱۲۵	حقایق تاریخی در شهر اسلام ۲۳۲
پارلمان ابلیس ۱۳۵	بیداری اسلامی ۲۵۶
توطئه اهل باطل علیه	طلوع اسلام ۲۶۱
مسلمانان ۱۴۱	
پیروزی جناح باطل در تضعیف	
روحیه دینی ۱۴۳	
بیداری اسلامی ۱۴۵	

مقدمه به قلم مفتی محمد قاسم قاسمی حفظه الله تعالی

بسم الله الرحمن الرحيم

نبرد حق و باطل از آغاز خلقت انسان ادامه دارد. حزب الشیطان همیشه در مقابل حزب الرحمن قد علم کرده و مزاحم راه حق بوده است. بسا دیده شده که تند بادهای باطل در مسیر حق، وزیدن گرفته و حرکت حق را کند کرده‌اند. بسا شده که گرد و غبار باطل، مانع درخشش حق گشته است.

کسانی که از تاریخ استعمار کهن و نو، آگاهی دارند و اوضاع فکری و فرهنگی کنونی، و بیستم را بررسی کرده‌اند می‌دانند که استعمارگران با چه شیوه‌ها و ابزارها در جهت تضعیف ارزش‌های اسلامی تلاش می‌کردند. استعمارگران قبر از خود سیاسی‌شان در قلمرو جهان اسلامی می‌کوشیدند با نشانه‌های گرسنگی و فقر فرزندان مسلمین اعتماد آنان را نسبت به ارزش‌های اسلامی متزلزل سازند، «مستر دانلوب» در مصر که پیشوای فکری جهان عرب بود، «لرد مک‌آلی» در شبه قاره هند و «ضیا گوک آلب» در ترکیه که مرکز خلافت اسلامی بود، با برنامه ریزی‌ها و امکانات وسیع و حمایت همه جانبه دولت‌های استعمارگر تشر جوان و تحصیل کرده را نسبت به تعالیم قرآن و سنت بیگانه می‌ساختند چنان‌که علامه سید ابوالحسن ندوی رحمته الله در کتاب «ردة ولا ابابكر لها»^۱ استدلالی که ابوبکری ندارد می‌گوید: جهان اسلام بر اثر فعالیت فکری و فرهنگی اهل غرب دچار ارتداد نوینی شده بود که آثار شوم آن به شکل اظهار

۱. این کتاب تحت عنوان «نسل جوان را دریابید» به قلم راقم السطور ترجمه و نشر شده است.

شک و تردید در عقاید اسلامی، عدم احترام به قوانین دین، خودباختگی در برابر فرهنگ غربی و بی‌بند و باری در عمل و اخلاق، تقلید کورکورانه از غرب در زمینه‌های سیاست و فکر و فرهنگ و احیاناً مخالفت آشکار با تعالیم اسلامی خود نمایی می‌کرد و این پدیده قطعاً برای جهان اسلام، دآور بود، در بحبوحه همین اوضاع نابسامان فکری و تهاجمات سیاسی و فرهنگی، افرادی به اذن الهی علیه این وضعیت منفی و مرگبار قیام کردند که در میان آنان غرب و در دانشگاه‌های غربی تحصیل کرده بودند. دیگر کسی نمی‌توانست آنان را به جهل و بی‌سوادی و عدم آگاهی از واقعیت‌ها متهم سازد، آنان نه تنها به نکات ضعیف تمدن غرب و افکار غربی آگاهی داشتند که از نزدیک بی‌اساس بودن آن را مشاهده کرده بودند.

بدون شک علامه دکتر اقبال یکی از همین راست قامتان تاریخ معاصر است، چنان‌که خود می‌گوید

نشستم بانگویان فرنگی از آن روز و روزی ندیدم

خدا داند که مانند براهیم به نار او چو بی‌پراشتستم

اقبال در واقع نماینده کامل اندیشمندان و داعیان قرن گذشته بود، چنان‌که می‌گوید:

چو رومی در حرم دادم اذان من از او آموختم اسرار جان من

به دورفتنه عصر کهن، او به دورفتنه عصر روان، من

کتاب حاضر که به قلم توانای امام دعوت اسلامی در قرن بیستم علامه سید ابوالحسن ندوی نگاشته شده از طرفی دفاعیات اقبال از

ارزش های اسلامی و سپس انتقادات او را بر تمدن غرب منعکس می کند و از طرف دیگر، نسل جوان و تحصیل کرده و آینده سازان جامعه اسلامی را به استقامت و ایستادگی در مقابل تبلیغات فریبنده غربی ها در پرتو اندیشه های اقبال فرا می خواند و در آنان روح حمیت و غیرت اسلامی را بیدار می سازد. مطالعه این کتاب افق جدیدی جلوی بیدارگران و داعیان غیور بویژه جوانان و دانشجویان باز می کند و به آنان روحیه و حماسه می بخشد.

راست است تجربه پیشنهاد می شود که مطالب کتاب در محافل و به شکل گروهی مورد مطالعه و مذاکره قرار گیرد و در پرتو آن با توجه به اوضاع فکری و اجتماعی راهکارهای مناسبی استنباط و اختیار شود.

برادر عزیز و گرامی مولانا عبدالقادر دهقان که رمز شناس تعابیر حضرت امام سیدنا و آقا محمد علی ندوی رحمته الله است، شایسته بسی تقدیر و تشکر است که کتاب «روح اقبال» را به نحو احسن برای فارسی خوانان ترجمه و برگردان کرد. «بنا قلم» عالیه و عافاه و زاده توفیق و عافیه» امیدوارم فارسی خوانان عزیز، قدر جوان و تحصیل کرده، قدر این کتاب را بدانند و پیام آن را درک کنند و به انجام فعالیت های مثبت و برنامه ریزی های منظم موجب تحول و اصلاح جامعه بگردند. و هوالمستعان.

الله درجات مولف و علامه اقبال را بلند فرماید. منجم عزیز پاداش نیکو عنایت کند و بنده و خوانندگان را مورد لطف قرار دهد.

ربنا تقبل منا انک انت السميع العليم.

محمد قاسم (بنی کمال)

مسجد النبی، المدینة المنورة

۱۴۴۰/۱۲/۱۹ هجری